

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 11.09.1962, sp. zn. Tzv 5/62, ECLI:CZ:NS:1962:TZV.5.1962.1

Číslo: 23/1962

Právní věta: Při zkoumání, zda byl naplněn znak jednání svědčící o neodpovědném postoji k majetku v socialistickém vlastnictví ve smyslu § 137 odst. 1 tr. zák., se nemůže soud omezit pouze na vlastní jednání, jímž byla způsobena škoda, nýbrž musí hodnotit vztah pachatele k majetku v socialistickém vlastnictví v širším měřítku.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 11.09.1962

Spisová značka: Tzv 5/62

Číslo rozhodnutí: 23

Číslo sešitu: 3

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Doprava, Přečin proti majetku v socialistickém vlastnictví, Ublížení na zdraví

Předpisy: 140/1961 Sb. § 137 odst. 1

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 23/1962 sb. rozh.

Při zkoumání, zda byl naplněn znak „jednání svědčící o neodpovědném postoji k majetku v socialistickém vlastnictví“ ve smyslu § 137 odst. 1 tr. zák., se nemůže soud omezit pouze na vlastní jednání, jímž byla způsobena škoda, nýbrž musí hodnotit vztah pachatele k majetku v socialistickém vlastnictví v širším měřítku.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu - Tzv 5/62)

Vojenský obvodový soud rozsudkem čj. T 7/62-59 ze dne 26. 1. 1962 uznal obviněného voj. z. sl. vinným trestným činem poškozování majetku v socialistickém vlastnictví podle § 137 odst. 1, 2 tr. zák. s trestným činem ublížení na zdraví podle § 223 odst. 1 tr. zák.

Předseda Nejvyššího soudu napadl toto rozhodnutí stížností pro porušení zákona s tím, že jím byl porušen zákon v ustanovení § 2 odst. 5 tr. ř., se zřetelem k § 137 odst. 1, 2 tr. zák.

Nejvyšší soud v řízení o stížnosti pro porušení zákona zjistil, že Vojenský obvodový soud porušil zákon ve stížnosti pro porušení zákona uvedeným způsobem, a proto napadený rozsudek zrušil a vrátil věc VOS k novému projednávání a rozhodnutí.

Z odůvodnění:

Skutkový základ rozhodnutí o vině ve výše uvedeném smyslu spatřoval VOS v tom, že obviněný dne 30. 11. 1961 asi ve 12,00 hod. na třídě kpt. Jaroše v Táboře jako řidič vojenského vozidla Praga V3S, předjížděl na dlážděné vozovce pokryté vrstvou bláta cyklistku v těsné blízkosti levotočivé zatačky, při čemž po předjetí cyklistky prudce stočil řízení doprava, v důsledku čehož vozidlo dostalo smyk, odrazilo se od obrubníku zpět na vozovku a smykem narazilo do protijedoucího nákladního auta, patřícího národnímu podniku Madeta v Táboře. Po nárazu vznikla na vojenském vozidle škoda ve výši 13 406,86 Kčs, na civilním vozidle ve výši asi 35 000,- Kčs - 40 000,- Kčs a současně občan Č. utrpěl krevní výron pravého stehna a byl 20 dní neschopen práce; při nehodě byl rovněž zraněn i velitel vozu svob. V., který utrpěl zhmožděnou ránu na hlavě a byl 5 dní neschopen výcviku.

V rozsudečném výroku posoudil soud tento skutkový děj jako jednání, svědčící o neodpovědném postoji k majetku, který je v socialistickém vlastnictví ve smyslu § 137 tr. zák. Protože pak obviněný tímto jednáním způsobil značnou škodu, uznal ho soud vinným, tak jak výše uvedeno.

Rovněž v důvodech napadeného rozsudku je vyjádřen názor, že obžalovaný projevil neodpovědný postoj jak ke svěřenému vozidlu, tak i k ostatním uživatelům vozovky. Soud zde i podrobněji objasňuje, v čem neodpovědný postoj obviněného spatřuje: v tom, že předjížděl cyklistu v těsné blízkosti nepřehledné zatačky rychlostí, nepřiměřenou stavu vozovky (35 km/hod.).

VOS tím, že tento nesprávný názor uplatnil v rozhodnutí o vině, porušil zákon v ustanovení § 137 odst. 1 tr. zák., a to nesprávným výkladem té podmínky postihu podle § 137 odst. 1 tr. zák., která spočívá v požadavku, aby obviněný způsobil škodu jednáním, svědčícím o jeho neodpovědném postoji k majetku, který je v socialistickém vlastnictví.

Pojem „jednání“, svědčící o neodpovědném postoji k majetku ve smyslu § 137 tr. zák. nelze vykládat izolovaně od ostatních znaků tohoto trestného činu, nýbrž ve vzájemné souvislosti s nimi. Ustanovení § 137 odst. 1 tr. zák. totiž podmiňuje trestnost poškození majetku v socialistickém vlastnictví z nedbalosti nejen tím, že takové jednání pachatele svědčí o jeho neodpovědném postoji k majetku, který je v socialistickém vlastnictví, ale vedle této podmínky alternativně („nebo“) též porušením důležité povinnosti, uložené pachateli podle zákona.

Zákon tu odlišuje dvě skutečnosti podstatně zvyšující nebezpečnost činu. Jedna z nich - porušení důležité povinnosti, uložené podle zákona - spočívá v tom, že pachatel nedodržel určité, tj. zákonem mu uložené povinnosti. Jedná se tu většinou o závažné povinnosti, jejichž porušení má zpravidla za následek škodu na majetku. (Např. nerespektování světelného červeného signálu „stůj“ na křižovatce, předjíždění v nepřehledné zatačce apod.) Tato podmínka postihu podle § 137 odst. 1 tr. zák. tedy pramení přímo z povahy činu, z toho, do jaké míry je sama nedbalost, z níž vznikla škoda, nebezpečná naší společnosti.

Na rozdíl od této první podmínky trestnosti není druhá spojena s charakterem povinnosti, která byla porušena, nýbrž požaduje další znak - postoj pachatele k majetku, který je v socialistickém vlastnictví, tedy znak, který charakterizuje osobu pachatele a jeho vztah k majetku v socialistickém vlastnictví.

Proto v rámci tohoto hlediska musí soud spolu s vlastním jednáním, jímž byla způsobena škoda, hodnotit i dřívější chování pachatele a jeho život tak, aby bylo prokázáno, že posouzený čin není ojedinělým projevem nekázně, nýbrž pramení z hlubšího a časově rozsáhlejšího neodpovědného vztahu pachatele k majetku, který je v socialistickém vlastnictví. Důkazem takového postoje může být nejen opakovaná nekázeň v dopravě, ale i poškozování národního majetku na pracovišti, úmyslné útoky na národní majetek, apod. Tento vztah pachatele k majetku v socialistickém vlastnictví

samozřejmě nezkoumá soud izolovaně od vlastního činu, který je předmětem obžaloby. Naopak posuzuje jej v úzké souvislosti, která je dána tím, že žalované jednání musí z neodpovědného postoje pachatele vyplývat, musí být jeho projevem.

VOS však ve svém rozhodnutí tyto skutečnosti nerespektoval a pokoušel se dovést neodpovědný postoj pachatele pouze z nehody samé, konkrétně ze skutečnosti, že v těsné blízkosti (podle rozsudečného výroku levotočivé, podle odůvodnění nepřehledné) zatačky předjížděl cyklistu nepřiměřenou rychlostí. Nesprávný postoj soudu vyústil ve zřejmé rozpory v odůvodnění rozsudku, který na jedné straně uvádí, že pachatel žalovaným jednáním „projevil neodpovědný postoj jak ke svěřenému vozidlu, tak i ostatním uživatelům vozovky“, při hodnocení osoby pachatele však dochází k závěru, že „u obžalovaného šlo o mimořádné vybočení z mezí řádného života“ a navíc, že „v souzeném případě vliv na nehodu měla i skutečnost, že obžalovaný chtěl co nejrychleji splnit služební úkol“.

Vzhledem k tomu, že posléze zmíněné závěry soudu I. stupně o osobě obviněného, podrobněji rozvedené v odůvodnění rozsudku, jsou potvrzovány obsahem spisu, je zřejmé, že jednání, kladené obviněnému za vinu, nesvědčí o neodpovědném postoji k majetku, který je v socialistickém vlastnictví ve smyslu § 137 odst. 1 tr. zák. Jestliže ho tedy soud z těchto důvodů uznal vinným trestným činem podle § 137 odst. 1 tr. zák., porušil v tomto ustanovení zákon.

Skutkové závěry soudu 1. stupně vyvolávají úvahu, zda voj. J. tím, že v těsné blízkosti nepřehledné zatačky předjížděl nepřiměřenou rychlostí cyklistku, neporušil důležitou povinnost, uloženou mu podle zákona, a zda tedy nezakládá jeho jednání trestný čin podle § 137 odst. 1 tr. zák., z toho důvodu.

Nejvyšší soud tu však zjistil, že VOS porušil zákon i v ustanovení § 2 odst. 5 tr. ř., a to proto, že ve spise obsažené materiály nedokazují, že příčinnou nehody bylo to, že obviněný porušil ustanovení § 10 odst. 6 vyhl. MV č. 141/60 Sb. tím, že předjížděl cyklistku v těsné blízkosti nepřehledné zatačky. Plánek místa nehody nevyjadřuje ani zakřivení silnice, ani její přehlednost s ohledem na zastavenost přilehlých prostorů. Nezaznamenává ani místo, kde měl obžalovaný cyklistku předjíždět.

Závěr o přehlednosti vozovky a o tom, v jaké vzdálenosti od zatačky obviněný předjížděl cyklistku, nelze náležitě vyvodit ani z fotografických snímků místa nehody, které nejen vzdálenosti perspektivně zkreslují, ale nejsou ani náležitě popsány. Pro závěr, že obviněný předjížděl cyklistku v těsné blízkosti nepřehledné zatačky neposkytuje náležitý podklad ani vyhodnocení plánu místa nehody s fotomateriálu v souvislosti s výpověďmi obviněného a svědků. Obviněný sám totiž vypovídá, že viděl protijedoucí vozidlo zn. Praga S5T, na vzdálenost asi 200 m. Z výpovědi řidiče tohoto auta, svědka Č. lze dovést, že viděl vozidlo obviněného na vzdálenost 50 až 100 m.

Vyhodnocení jednotlivých důkazů jak jednotlivě, tak i v jejich souvislostech neposkytuje tedy dostatečný podklad pro závěr o nepřehlednosti zatačky a o tom, že obviněný předjížděl cyklistku v její těsné blízkosti.

Proto je třeba, aby soud 1. stupně shromáždil náležitě důkazy pro skutkové závěry, a to především ohledáním místa činu a zajištěním takové dokumentace, která by zaznamenávala právě ty skutečnosti, které jsou velmi významné z hlediska event. kvalifikace. (Zakřivení a přehlednost zatačky, charakter jízdy cyklistky, vzdálenost mezi místem předjíždění a místem nehody).

Až tehdy, jestliže doplnění důkazního materiálu ve výše uvedených směrech potvrdí, že obviněný skutečně předjížděl nepřiměřenou rychlostí cyklistku v těsné blízkosti nepřehledné zatačky, bude muset soud uvážit, zda toto jednání nezakládá trestný čin podle § 137 tr. zák. proto, že obviněný porušil důležitou povinnost uloženou mu podle zákona.

Dojde-li soud v tomto směru ke kladnému závěru, bude muset porušení důležité povinnosti uložené pachateli podle zákona vyjádřit i přísnějším postihem.